

Et lille prik på mulen viser om kalven er immun

Nyt værktøj afslører kalvens modstandskraft på få minutter. Mælkeproducent har reduceret kalvedødelighed fra fem til en procent.

Af Frederik Thalbitzer
lft@landbrugsmedierne.dk
2011 9270

Der er mange penge og god dyrevelfærd i, om kalve er immuniseret godt nok og kan modstå diverse sygdomme. Ofte ved man bare ikke, om ens kalvestrategi har været god nok, selv om man har gjort sig umage. Det kan man dog råde bod på nu med en såkaldt Igy-test.

Med et lille prik på kalvemulen kan man udtage et par dråber blod i et glasrør, som man kan teste på en plade, der ligner en coronatest. Testen vil vise, hvor godt kalven er immuniseret.

- Vi vil gerne være sikre på, at kalvene er immuniseret godt nok, og det kan testen hjælpe os med. Uden den ved vi jo reelt ikke, om de tiltag, vi gør, hjælper, siger mælkeproducent Kim Jørgensen.

Han og hans medarbejdere driver en bedrift med 350 malkekøer og en årlig ydelse på 13.800 kilo EKM per årsko og fortæller om sine erfaringer med test af kalves immunise-

- Det har gavnet kalvenes immunisering helt vildt, kan vi måle, og kalvedødeligheden er faldet fra fem procent til én procent lige nu.

Kim Jørgensen

ring på Kvægkongressen i Herning 24. til 25. februar.

Kend immuniteten

Tidligere skulle dyrlægen involveres i at teste kalvenes immunforsvar, med testen kan man altså gøre det selv.

- Sagen er jo, at man altid kan gøre det bedre, og derfor er det værd at holde øje med kalvenes immunforsvar, uddyber han.

I praksis udtager han blodprøver fra kalvene i en fast rytme om morgenen, når de er en dag gamle. På det tidspunkt er det sådan set for sent at ændre på kalvens immunisering, så formålet er at holde øje med

Et prik på snuden og opsamling af blod - så er testen af kalvens antistoffer godt i gang. Søg på 'ImmuniGY' på Youtube og se video.

besætningens status på området og forbedre råmælksstrategien, hvis ikke immuniseringen er god nok. Glasrørene med blod gemmes i hver sin lille flaske med reagensvæske i køleskabet. De kan samles sammen for flere uger, indtil han gennemfører testen på testpladen. Det tager cirka et minut eller to at tage blodprøven og cirka 10 minutter at gennemføre selv testen. Det sker ved at blodprøven i væsken dryppes på testpladen. Den aflæses i en speciel scanner, som oversætter til om immuniseringen af kalven er:

- Supergod,
- God,
- Rimelig eller
- Dårlig.

Hvis immuniteten ikke er god nok, bør man gøre sig tanker om, hvordan den kan forbedres. Det vil typisk handle om, hvordan man forbedrer kvaliteten af råmælk. For eksempel om, hvor hurtigt man giver råmælk, hygiejnen omkring råmælk og kvaliteten af råmælk i øvrigt.

Dødelighed styrdykket

Siden foråret har Kim Jørgensen testet 230 kalve.

- Vi havde en periode, hvor vi sagde, at det er vi ikke tilfredse med, og så ændrede vi goldkofodring, hvilket har højnet immunitet helt vildt, forklarer han.

Ændringen bestod i at justere i sammensætningen af majs, græs, soja og halm samt i mineraltilførelsen.

- Det har gavnet kalvenes immunisering helt vildt, kan vi måle, og kalvedødeligheden er faldet med 80 procent fra fem procent til én procent lige nu, siger han.

Del eventuelt en scanner

Testen kan købes hos forskellige udbydere blandt andet Dansacc/DDV som Kim Jørgensen har del i. Hver test koster 120 kroner. Desuden har man brug for en scanner til 5.-6.000 kroner.

- Min omkostninger til at teste 230 kalve svarer til salg af to til tre kvier, siger Kim Jørgensen.

Da man ikke skal agere på testen af den enkelte kalv, men på niveauet i besætningen, kan man samle testsammen og analysere for eksempel hver anden til fjerde uge og så have en scanner sammen med andre mælkeproducenter.

FÅR KALVEN NOK ANTISTOFFER?

- Hør Kim Jørgensen og Camilla Gevens indlæg på Kvægkongressen

Dyrlæge vil styrke kalvesundhed med scanning af lunger

Ultralidsscanning af slagtekulve for lungebetændelse kan bruges til at skille syge fra raske, prioritere forebyggelse og samarbejde bedre med leverandører af kalve, fastslår dyrlæge

Af Frederik Thalbitzer
lft@landbrugsmedierne.dk
2011 9270

Scan slagtekulvenes lunger, når kalvene ankommer hos slagtekalveproducenten og få styr på kalvenes sundhed. Sådan lyder budskabet fra dyrlæge Henrik Læssøe Martin, Seges Innovation, som holder oplæg om emnet på kvægkongressen.

Skjult lungebetændelse koster dyrt i form af reduceret tilvækst, ydelse og velfærd hos såvel slagtekalve som andet kalveopdræt.

- Jeg har været lidt hård ved nogle producenter, men jeg må erkende, at det ikke altid er nok at observere kalvene klinisk med øjnene, når de kommer, for det er ikke alle, der viser symptomer på dagen. Det gjorde de måske dagen før, eller de gør det dagen efter, men med ultralydsscanning kan man se lungebetændelser, selv om kalven ikke viser symptomer, forklarer han.

Opdeling

Det er en stor fordel at sortere de syge fra de raske kalve, når de ankommer, så man kan sætte de syge for sig, så de ikke smitter de raske, påpeger han. Og så det

Det tager omkring et minut at scanne en kalv, når den først er fanget.

mælk lige efter fødslen, eller at de er smittet indendørs frem for at komme ud i hytter i frisk luft.

Interessant for slagtekalveproducenter

At arbejde med ultralydsscanning af kalve er formentlig mere, end hvad en almindelig mælkeproducent med opdræt vil kunne prioritere. Blandt andet fordi apparaturet er dyrt. Derimod vil større slagtekalveproducenter kunne have så stor gevinst af det, at det kan betale sig at lære at scanne.

- Hvis der var efterspørgsel på det, kunne det måske også tænkes, at Viking eller andre teknikere kunne udføre opgaven rundt omkring, funderer Henrik Læssøe Martin.

BLIV KLOGERE

- Hør indlæg om emnet på kvægkongressen 24.-25. februar

Lungebetændelse hos kalve

- Lungebetændelse hos kalve forårsages af bakterier eller virus og er ofte et samspil mellem flere faktorer
- Ses typisk i en- til fire månedersalderen
- Antallet af smitteveje stiger eksponentielt med antal dyr. Ved to kalve er der to potentielle smitteveje og ved fire er der 12
- Lungebetændelse resulterer i lavere tilvækst og mindre mælk i første laktation

er nemmere at behandle de syge. Kalvene får det også bedre, hvis de bliver behandlet tidligere i forløbet, og man kan mindske forbruget af antibiotika, mener Henrik Læssøe Martin.

Leverandør

De fleste slagtekalveproducenter får kalve fra flere forskellige leverandører. Her vil man også ved hjælp af ultralydsscanningerne kunne identificere eventuelle leverandører (mælkeproducenter), som har for mange syge

kalve og så få sat gang i en afklaring af årsager og opstart af et effektivt forebyggende arbejde.

- Så får både mælkeproducent og slagtekalveproducent sundere og bedre kalve, siger Henrik Læssøe Martin.

De fleste leverandører vil meget gerne samarbejde, fordi det også en fordel for dem, at kalvene er raske. I sidste ende vil deres eget opdræt blive bedre malkekøer, hvis de ikke lider af lungebetændelse som kalve.

En årsag til at kalve får

- Jeg har været lidt hård ved nogle producenter, men må erkende, at det ikke altid er nok at observere kalvene, for ikke alle viser symptomer.

lungebetændelse hos leverandøren kan blandt andet være, at de får for lidt rå-